

Trnavská univerzita v Trnave	
Teologická fakulta	
Došlo: 04.05.2020	Registr. zn.:
VR-2092-2020	Č. spisu:
Prílohy: 1	Vybavuje: Darciansta

Váž. pán
prof. PhDr. ThLic. Juraj Dolinský, SJ, PhD.
dekan fakulty
Teologická fakulta Trnavskej univerzity
Kostolná 1, P.O. Box 173
814 99, Bratislava

Vec: Oponentský posudok vedeckej a pedagogickej činnosti k inaugurácii docenta PhLic. Mgr. Ing. Ľuboša Rojku, SJ, PhD.

Docenta PhLic. Mgr. Ing. Ľuboša Rojku, SJ, PhD. poznám relatívne dlhé obdobie, už od dôb jeho pôsobenia na Teologickej fakulte Trnavskej univerzity v Bratislave (2005 – 2012) a najmä potom, intenzívnejšie, počas jeho pôsobenia na Katedre filozofie Filozofickej fakulty Trnavskej univerzity v Trnave a Centre kognitívnych štúdií, ktoré som mal tú česť viesť (2014-2019). Za to obdobie som mal možnosť oboznámiť sa s jeho pedagogickým, vedeckým, ale aj osobnostným pôsobením, ktorých charakteristiky pre účely inauguračného konania rád predostriem Vedeckej rade Teologickej fakulty Trnavskej univerzity.

Býva zvykom, že odborná špecializácia filozofa sa zväčša sústreďuje na relatívne obmedzený a pokiaľ je možné súrodý celok oblastí, ktorým sa pedagogicky venuje. U docenta Rojku to nie je inak. Po počiatočnom zameraní sa na vysokoškolské prednáškové kurzy a semináre z oblastí úvodu do filozofie a filozofickej metodológie sa postupne začal špecializovať najmä na dvojicu, na prvý pohľad nesúrodých, smerov a disciplín. Tou prvou oblasťou bola Filozofia mysle či Filozofia vedomia (Ľudský mozog a myseľ), ktorá spolu s Metodológiou mysle a vedy predstavovala scientistickú a analytickú časť jeho pedagogického zamerania. To bol napokon aj dôvod, prečo sa naše cesty stretli a isté obdobie sme spolu mohli pôsobiť v Centre Kognitívnych štúdií, kde sa spolupodieľal ako kogarant aj na vedení kurzov v rámci magisterského študijného programu Kognitívne štúdiá.

Druhou oblasťou jeho pedagogického záujmu však boli a zostávali najmä filozoficko-teologické disciplíny, ako napríklad Úvod do Ázijských filozofií, Filozofický a teologický systém B. Lonergana, Filozofická teológia, Filozofia transcencie. V nich osvedčil svoj prehľad a znalosti nielen v oblasti dejín filozofie a systematickej filozofie, ale aj z oblasti teológie, ktorú taktiež vyštudoval. Čo je pritom pozoruhodné, docent Rojka sa nesnažil o vedenie a vykresľovanie priepasti medzi oboma oblasťami, ale, naopak, vždy mu šlo skôr o vzájomné pochopenie a dialóg medzi týmito, na prvý pohľad stále akoby zápasiacimi, doménami. To sa prejavovalo ako v nedogmatickom prístupovaní k otázkam transcencie a jej potreby v kurikule filozofov na Trnavskej univerzite, tak aj v pochopení argumentov ateistov a voči náboženstvu kritických vedcov v kurze na pápežskej Gregorovej univerzite v Ríme (Emergencia súčasného ateizmu). Na druhej strane, dôverná oboznámenosť s transcenciou, vierou a týmto druhom zmýšľania umožňovala docentovi Rojkovi prístupovať aj k otázkam kognitívnych vied a súčasnej filozofie mysle či vedomia obozretne a nereduktívnym spôsobom, rešpektujúc potrebu a úspechy vedeckého poznania, ale aj jeho obmedzenosť a nielen dobové, ale aj metodologické limity. To napokon často oceňovali aj viacerí jeho študenti, ktorí poukazovali na jeho otvorenosť k mnohým odlišným, dokonca aj veľmi vyhraneným, vedeckým či filozofickým koncepciám a prístupom v duchu starovekého hesla, že bezpečný nie je ten hrad (či teória), ktorý(á) dosiaľ nebol(a) dobytý (falzifikovaný), pretože nebol(a) nikým konfrontovaný(á), ale skôr ten(á), ktorý(á) bol neustále dobýjaný(á), no zatiaľ (hoci so šrámami) stále vytrval(a). V tomto duchu treba oceniť inauguratorovu ohotu a úsilie neustále sa oboznamovať so súčasnými a novými vedeckými koncepciami a poznatkami v oblasti kognitívnych vied a filozofie vedomia nielen pre jeho orientovanosť, ale (možno) aj pre jeho upevňovanie vlastných metafyzických a teologických východísk, a to nie formou ich izolovanosti, ale skôr formou ich neustáleho testovania a vylepšovania. O takomto prístupe svedčia aj jeho viaceré pracovné edukačné texty, ktoré študentom ponúkal vždy v novších a prepracovanejších verziách, zohľadňujúc nielen súčasný stav

poznania, ale aj recepcie textov a pripomienky k výkladom zo strany študentov, s ktorými docent Rojka vždy viedol viac-menej otvorený dialóg.

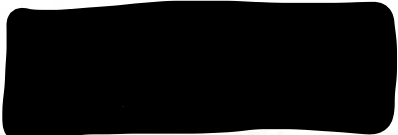
Osobitosťou odporúčania pri výberových konaniach na niektorých "brečtanových školách" je aj otázka, či by ten, kto odporúča, prijal na svoju katedru toho, o kom je odporúčanie písané. V tejto súvislosti môžem s čistým svedomím napísať, že uvedené charakteristiky, ktorými som opísal pôsobenie docenta Rojku ako vysokoškolského pedagóga (odborné zameranie, otvorenosť a analytický no nereduktívny prístup), boli rozhodujúcim dôvodom, prečo bol prijatý na katedru, ktorú som viedol a spolu s jeho spoľahlivým a svedomitým prístupom k výučbe sa počas jeho pôsobenia v plnej miere potvrdili, a preto mu bola jeho zmluva opakovane predĺžená. Preto nemám pochybností o jeho pedagogických kompetenciách na prípadnom poste profesora.

Druhou významnou rovinou inauguračného bádania býva vedecké pôsobenie inaugúranta. Docent Rojka vykazuje štvoricu vedeckých monografií (jednu zahraničnú a tri domáce) – všetko viac-menej na tému filozofie Boha (*The Eternity of God : Comparative Study of Bernard Lonergan and Richard Swinburne*. Saarbrücken, Deutschland : VDM, 2009, 301 s.; *Kto je Boh : Pojem Boha v analytickej filozofii*. Trnava : Dobrá kniha, 2018, 135 s.; *Stvorenie vesmíru z ničoho : Quentin Smith proti Williamovi Craigovi*. Trnava: Dobrá kniha, 2012, 252 s.; *Filozofický a fyzikálny pohľad na vesmír*. Bratislava, Typi UT a VEDA, 2006, 315 s. – spoluautorstvo 30% = 105 s.) a štvoricu učebných textov (*Kto je Boh a či vôbec jestvuje. Úvod do filozofickej teológie*. Prvý diel. Trnava : Dobrá kniha 2010, 279 s.; *Posmrtný život, zázraky a filozofický ateizmus. Úvod do filozofickej teológie*. Druhý diel. Trnava : Dobrá kniha 2015 (spoluautorstvo 80% zo 115 NS = 92 NS); *Metóda filozofického skúmania : stručne, jasne a prakticky*. Trnava : Dobrá kniha, 2015, 75 s.; *Ako sa vyjadrovať rozumne a zmysluplne : Uvedenie do filozofickej metodológie*. Bratislava : Dobrá kniha, 2009, 75 s.) – zameraných ako na teologické, tak aj na filozofické úvody. Popri tom publikoval viac ako 40 vedeckých prác (v kritériách TF TU v Bratislave hodnotených v kategórii A - indexovaných prevažne v databáze Scopus), vyše štyridsiatky recenzií a odborných prác množstvo ďalších vedeckých výstupov. Jeho filozofické postoje v oblasti systematickej filozofie – osobitne so zameraním na filozofiu mysle – charakterizuje najmä séria jeho štyroch Scopusových článkov (*The Modal Argument for the Soul / Body Dualism*. *Studia Neoaristotelica*, vol. 13, 2016, no.1, s. 45–70; *A Probabilistic Argument for the Reality of Free Personal Agency*. *Studia Neoaristotelica*, vol. 14, 2017, no.1, s. 39–57; *Variácie morálnej zodpovednosti*. In: *Studia Theologica*, roč. 18, 2016, č. 2, s. 135–154; *Moral Responsibility and Alternative Possibilities*. In: *Gregorianum*, vol. 99, 2018, no. 3, s. 597–613), v ktorých pomocou modálneho pravdepodobnostného argumentu (v *Studia Neoaristotelica*, 2016, 2017) obhajuje umiernený descartovský dualizmus mysle a tela proti fyzikalizmu a epifenomenalizmu. Táto umiernená forma dualizmu mu následne umožňuje obhajobu klasickej zásluhovej morálnej zodpovednosti v opozícii ku konsekvenciálnemu chápaniu zodpovednosti (*Studia Theologica*, 2016) a zaujatie pomerne originálneho („silne emergentistického“) stanoviska pri probléme alternatívnych možností (*Gregorianum*, 2018). Rojka tak nachádza skĺbenie svojich kognitivistických poznatkov s teologickými a spirituálnymi východiskami, ktoré charakterizujú druhú časť jeho filozofického bádania, a síce filozofiu Boha a transcendencie. I tu sa však často pokúša o dialóg medzi vedou a teológiou (pozri práce: o Lonerganovi a neurovedách, veľkolepom a kvantovom dizajne vesmíru od Stephena Hawkinga; o Pierre Teilhard de Chardinovi a emergentistickom stvorení ľudského vedomia...), a to vždy s istou otvorenosťou k ich možnému doplneniu sa. O recepcii jeho vedeckej tvorby svedčí napokon viac ako 160 citácií a ohlasov (z toho 8 v kategórii [1] alebo [2]). Ako spoluriešiteľ participoval na viacerých vedeckých projektoch, zúčastňoval sa na početných vedeckých konferenciách doma aj v zahraničí. Skúsenosti, ktoré nadobudol počas svojich štúdií v Bostone či na Gregoriane, Oxforde či počas svojich jazykových štúdií v Paríži, Cádize, spolu s jeho jazykovou vybavenosťou (angličtina, taliančina, francúzština, španielčina...) uplatňuje aj pri početných členstvách v rozličných radách a grémiách domácich či zahraničných časopisov, organizačných výboroch domácich a zahraničných konferencií.

Organizačná činnosť docenta Rojku predstavuje tretiu významnú oblasť jeho akademicko-pedagogického a vedeckého pôsobenia. Do roku 1997 bol členom *Združenia učiteľov filozofie na teologických fakultách v Čechách a na Slovensku*, kde sa neskôr stal koordinátorom Slovenskej sekcie. Neskôr sa stal členom Slovenskej sekcie „*Stredoeurópskej spoločnosti pre filozofiu náboženstva*“ – *Central European Society for Philosophy of Religion* (CESPR) so sídlom v Poľsku. V roku 2018 bola táto inštitúcia premenovaná na *Central*

and East European Society for the Philosophy of Religion a Ľuboš Rojka bol jej tajomníkom (secretary). Od roku 2018 (na stretnutí v Prahe 28. – 30. august) do súčasnosti, je zvoleným vice-prezidentom (vice-president) *Central and East European Society for the Philosophy of Religion*. Zároveň je členom *European Society for Philosophy of Religion* (CESPR) a členom *European Academy of Religion*. Rovnako tak je členom viacerých redakčných rád časopisov – napr.: *Forum Philosophicum* (2006 – 2010); *Viera a život* (od 2011); člen redakčnej rady časopisu *Gregorianum* (2019). V roku 2015 taktiež spoluorganizoval a viedol sekciu analytickej filozofie náboženstva (presnejšie workshop „Aktuálne problémy kozmologických argumentov“) na Medzinárodnej konferencii „Česko-slovenské sympóziu o analytickej filozofii“, XIX. ročník, ktorá sa uskutočnila na Filozofickom ústave SAV v Bratislave. To všetko svedčí o kompetenciách inauguranta, jeho akceptovateľnej reputácii v komunite (najmä analyticky orientovaných filozofov a učiteľov filozofie na teologických fakultách v Čechách a na Slovensku), o jeho cieľavedomosti a ochote kriticky konfrontovať svoje názory s najnovšími vedeckými, filozofickými a teologickými poznatkami a postojmi tak, ako to býva štandardom na dobrých teologických (nielen pápežských) fakultách. Je preto len príhodné, že docent Rojka sa uchádza o vymenúvacie konanie v odbore Systematická filozofia práve na Teologickej fakulte Trnavskej univerzity, kde (po štúdiách v Ríme, Bostone a Oxforde) začalo jeho pedagogické pôsobenie v oblasti filozofie a ktorej sa (odhliadnuc od jeho príslušnosti k jezuitskému rádu – Spoločenosti Ježišovej na Slovensku) vzhľadom na pedagogické a vedecké zameranie jeho tvorby aj najviac dotýka. Je mi preto potešením, poznajúc osobné, osobnostné, pedagogické, ale aj vedecké a odborné kompetencie inauguranta, odporučiť Vedeckej rade Teologickej fakulty Trnavskej univerzity v Trnave so sídlom fakulty v Bratislave udelenie vedecko-pedagogickej hodnosti profesor v odbore Systematická filozofia doc. PhLic. Mgr. Ing. Ľubošovi Rojkovi, SJ, PhD.

V Bratislave 30.4.2020

prof. Mgr. et Mgr. Andrej Démuth, PhD.